

Benedek Elek Többsincs királyfi

Hangos mese

(A hanganyag itt található: https://varazsbetu.hu/mesetar/tobbsincs_kiralyfi)

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy öreg király, akinek Salamon volt a neve. Ennek a királynak annyi országa volt, hogy maga sem tudta, hány. Nem is ismerte valamennyi országát: azt hitte, ahány ország csak van a világon, az mind az övé,

Sokat tűnődött, búslakodott Salamon király, de még a felesége is, hogy ha ők meghalnak, kire marad az a sok ország. Egyszer kimegy Salamon király a feleségével a kertbe, sétálgatnak, gyönyörködnek a fákban, a virágokban, s amint mendegélnek, az öreg királyné hirtelen megállapodik egy túskebokor mellett, s azt mondja az urának:

- Nézzen ide, kigyelmed, milyen csuda ez! Ebből a túskebokorból kinőtt egy fehér liliom, s nincs sehol megsérülve, pedig csupa túske fogja körül.

- No, ez igazán csuda - mondja a király is.

Sokáig nézik a liliomot, gyönyörködnek benne, s amint nézik, nézdegélik, egyszerre csak kiröppen a túskebokorból egy madár. Lenéznek a bokor aljába, s hát ott egy fészek van, s a fészekben négy madárfióka. Nézi, nézi a királyné a madárfiókákat, s amint nézi, kicsordul a könny a szemeiből, aztán nagy búsan felsóhajt:

- Ó, édes jó uram, lám ennek a madárnak is van gyermeke, csak nekem nincs. Pedig elég lenne nekem, ha akkora is, mint ez a kis bogárka, mely itt mászkál a bokor tövében!

No, hogy történt, hogy nem, a következő reggel, mikor felébredett a királyné - mit látnak szemei! -, egy aranyhajú gyermek gügyög az ágyában. Hej, lett erre öröm, de olyan nagy öröm, hogy el nem tudom mondani. Salamon király egyszeribe összehívatta az ország bölcseit, s megparancsolta nekik, hogy üljenek be egy szobába, és ottan tanakodjanak, hogy mi legyen a fiú neve.

- De olyan nevet találjatok - mondta a király -, amilyen több nincs a világon.

Összeülnek a bölcsek, gondolkodnak, tanakodnak. Egyik egyet mond, a másik mást mond, ajánlják a királynak, hogy ez a név is jó volna, ilyen sincs, olyan sincs. De a királynak egyik sem tetszett. Otthagyja a bölcseket, hadd tanakodjanak tovább, ő meg nagy búsan kimegy a palotából, sétál az udvaron, gondolkozik, töri a fejét. Amint ott sétálgat, bejön egy öreg koldusasszony, kinyújtja a kezét, alamizsnát kér, de a király ráfordul:

- Hagyj engem, te koldusasszony; nem látod-e az arcomon, hogy nagy gondom, nagy bánatom van?

- Ugyan bizony mi gondja s bánatja van, felséges királyom? - kérdi a koldusasszony. - Hátha én tudnék segíteni.

- Te tudnál segíteni, te koldusasszony, mikor ide hívattam a világ minden bölcsét, s azok sem tudnak tanácsot adni?

- Mondja meg felséged, hátha én tudok tanácsot adni.

- Hát jól van, te koldusasszony. Hallod-e, fiam született, s azt akarom, hogy annak olyan neve legyen, amilyen több nincs a világon.

Azt mondja a koldusasszony:

- Felséges királyom, eressen be a bölcs urak közé, hadd beszéljek velük.

"Isten neki" - gondolja a király. Beereszti a koldusasszonyt, s mondja a bölcseknek, hogy mit akar, hallgassák meg.

Megáll a koldusasszony a bölcsek előtt, s mondja:

- Hát olyan nevet akarnak adni a királyfinak, amilyen nincs több a világon? No, bizony kár azon törni s fejüket. A királynak egyetlenegy fia van, akkor annak Többsincs az illendő neve.

Összenéznek a bölcsek, elmosolyognak, hajtogatják a fejüket, s mondják:

- Ez bizony jó név.

Mondja a király is:

- Szívem szerint szóltál, te koldusasszony, legyen a fiam neve Többsincs.

Annyi aranyat s ezüstöt adott nagy örömében a koldusasszonynak, hogy holtig urasan élhetett belőle.

Aztán teltek-múltak az esztendőök, nőtt, nevelkedett a királyfi. Amikor úgy tíz-tizenkét esztendőös forma lehetett, elkezdett gondolkodni, hogy vajon van-e az ő apján kívül több király a világon; van-e több ország az apja országain kívül.

Egyszer megszólítja az apját:

- Édesapám, én már sokat gondolkoztam azon, hogy van-e kigyelmeden kívül több király, s nekem úgy tetszik, hogy vannak még nagy s hatalmas királyok. Azok egyszer majd eljönnek ide, elfoglalják a mi országunkat. Jó volna, ha egy kicsit széjjelnéznék a világban, hadd látom, hogy mi van a mi országunkon túl.

- Ó, édes fiam - mondta a király -, tedd le erről a gondolatról az eszedet. Hidd el nekem, hogy rajtam kívül nincs több király, én legalább rajtam kívül senkinek sem hallottam a hírét. Ha én meghalok, tied lesz az egész világ. Ne félj, senki meg nem támad téged!

De a királyfit nem nyugtatta meg a király beszéde, tovább tűnődött, tovább gondolkozott.

Egyszer aztán álmában megjelent egy galamb, s az mondta neki a következőket:

- Ha a te apád azt hiszi, hogy rajta kívül nincsen király, rosszul hiszi, mert van még sok király, s azok között különösen egy, akinek éppen annyi országa van, mint a te apádnak. Ennek a királynak Absolon a neve. Van neki három fia s három leánya. Ez a három fiú folyton készülődik, hogy elfoglalja a te apádnak a földjét. Azt mondom én neked, hogy

ne maradj itthon, készülj, s menj Absolon udvarába. Ha ottan megmutatod a vitézségedet, majd elmegy a kedve Absolon fiainak, hogy beüssenek a te apád földjére, s talán a tied lesz Absolon legkisebb leánya is, aki tehozzád egészen illendő.

Megy reggel a királyfi apjához, s mondja neki, hogy mit álmodott.

- Most már megyek, apám, addig nem nyugszom, míg Absolon király udvarát meg nem találom.

Hiába beszélt Salamon király, hiába sírt, könyörgött a királyné, a királyfinak nem volt maradása.

- Hát jól van, fiam - mondotta a király -, ha csakugyan elhagysz öreg napjainkra, menjen veled legalább a legvitézebb ezer katonám.

Mondotta a királyfi:

- Egy katona sem kell nekem, édesapám! Elég, hogyha velem jön az én hűséges szolgám, Habakuk.

- Akkor vigy magaddal aranyat, ezüstöt elegendőt. Megrakatok tizenkét szekeret. Elég lesz-e?

- Nem kell nekem, édesapám! Elég lesz száz tallér, abból is megélünk az én hűséges szolgámmal, Habakukkal.

- No, ha sem katonák nem kellenek, sem pénz nem kell, csak az a száz tallér, válaszd ki legalább a legszebb aranszőrű paripát méneseimből.

Mondotta Többsincs királyfi:

- Nem kell nekem, édesapám, aranyszörű paripa. Van egy sovány deres csikóm, az kell énnekem. Habakuknak is jó lesz az a vén fakó, amelyik a ménes után sántikál.

Mindjárt ki is ment a rétre Többsincs királyfi, vele ment Habakuk is, és hazavezették a deres csikót meg a vén fakót. Volt a padláson két régi kantár, azzal kantározták fel a lovakat. A pince hetvenhetedik vasablakában pedig két nyereg. Lehetett mind a kettő hatszáz esztendő. Azzal nyergelték fel. A kardok közül meg a legrozsdásabbat választotta ki Többsincs királyfi.

Akkor aztán elbúcsúzott apjától, anyjától keserves könnyhullatások közt. Szép csendesen kimentek az udvarból, ki a városból. De amint a városból kikerekedtek, egyszerre csak két hátsó lábára állott a deres csikó is, a vén fakó is, aztán nekiiramodtak, vágattak hegyen, völgyön, bokron át, mint a sebes szélvész, rengeteg erdőkön keresztül, erdőből pusztaságra, pusztaságból erdőbe; reggeltől estig keresztülvágattak vagy három országot.

Mikor már vagy hét napja volt, hogy elindultak hazulról, beértek egy rengeteg erdőbe. Éppen besötétedett. Néztek erre-arra, hogy hol verhetnének szállást. Megszólal Többsincs királyfi:

- Nézd, Habakuk, amoda nem messze valami tűzvilágot látok, menjünk oda, hátha szállást találunk.

Mennek a tűzvilág felé, s csakugyan egy kis házhoz érnek. De amint közelébe kerülnek, szalad velük szembe egy kilencfejű sárkánykutya rettentő ugatással, csak úgy szakad ki a torkából a tűzláng, hogy majd összeperzselte őket is, a lovukat is. De bezzeg Többsincs királyfi sem vette tréfára a dolgot, kirántotta rozsdás kardját, s úgy odavágott, hogy a kilencfejű sárkánykutyanak egyszeribe leszakadt hét feje. De a sárkánykutyanak még ez sem volt elég, még megvolt két feje, s rászökött a Többsincs királyfi lovára.

Még egyszer nekivágott Többsincs királyfi. Arra leszakadt a megmaradt két feje is a

sárkánykutyának, hogy még vakkantani sem tudott.

Akkor szépen leszállottak a lóról, bementek a házba. Egy öregasszony ült az asztal mellett, éppen vacsorázott. De olyan öreg volt az az asszony, hogy az orra a földet verte. Köszönnek:

- Adjon isten jó estét, öreganyám!

- Adj' isten - fogadja az öregasszony. - Hát ti hogy tudtatok idejönni, hiszen aki még erre járt, mind szerteszaggatta az én sárkánykutyám?

Többsincs királyfi nem mert szólani. Az öregasszony kiszaladt az ajtón, elkezdte kiáltani a kutyáját. Azt mondja Habakuk:

- Felséges királyfi, jobb lesz, ha megmondjuk az igazságot, mert különben ez a vén boszorkány végére jár az életünknek.

A királyfi meg is fogadta Habakuk tanácsát, s utána szaladt a vénasszonynak.

- Ne hívja hiába a kutyáját, öreganyám, mert mi tűrés, tagadás, én bizony levágtam mind a kilenc fejét.

- No - mondja az öregasszony, szerencséd, hogy megmondtad az igazat, mert különben szörnyű halálnak halálával haltatok volna meg mind a ketten.

Azzal visszament a házba, jó vacsorát főzött Többsincsnek és Habakuknak.

Aztán kikérdezte mindenről, hogy hova indulnak, mi jóban járnak.

Mondja Többsincs királyfi, hogy Absolon király udvarába törekednek.

- Hej, fiam, hallottam a hírét Absolon király országának. Azt is tudom, hogy merre van, de hogy hol, azt már igazán nem. Hanem most csak feküdjetek le s aludjatok. Reggel majd beállítalak benneteket az útba, s addig meg ne álljatok, míg hét erdőn s hét pusztaságon keresztül nem mentek. A hetedik pusztaság után egy nagy fekete erdőbe értek. Annak a közepében lakik az én néném, aki egy híján kilencszáz esztendő. Járt ez a világnak minden szegeletjén; bizonyosan tudja azt is, hogy hol lakik Absolon király.

Ott maradtak éjszakára, s reggel aztán továbbindultak. Abból az útból, amelybe az öregasszony beállította, ki nem tértek, úgy mentek keresztül hét erdőn, hét pusztaságon, s a hetedik pusztaság után értek abba a rengeteg erdőbe, ahol az egy híján kilencszáz esztendő öregasszony lakott. Csakugyan ott volt ennek az erdőnek a közepében az öregasszony háza. Látták messziről az ablakban a gyertya világát, de azt a házat is sárkánykutya őrizte, mégpedig tizenkét fejű. Mikor egy puska lövésnyire közeledtek a házhoz, felszökött a sárkánykutya, s szaladott elébük szörnyű ugatással. Ömlött a száján a láng mind a tizenkettőn, de ömlöhetett, mert Többsincs királyfi nekivágott a kardjával, s egy vágásra kilenc feje esett le, mintha ott sem lett volna.

A sárkánykutya megfordult keserves vonítással, nagy véresen beszaladt a házba. Aközben a házhoz ért Többsincs királyfi Habakukkal. Leszálltak a lóról, megkötötték egy fához, aztán bementek a házba, s köszöntötték az öregasszonyt:

- Adjon isten jó estét, öreganyám!

- Adjon isten, fiam. De mondjátok meg, mit csináltatok a kutyámmal, hiszen máskor tizenkét embert is szerteszaggatott egyszerre! Hogy tudtatok idejönni?

- Hát bizony, öreganyám - mondotta Többsincs királyfi -, nem csináltam egyebet, csak kirántottam a kardomat, egyszer nekivágtam, s mindjárt leesett kilenc feje.

- Jól van, jól! - dörmögött az öregasszony. - Látom, hogy vitéz legény vagy, s nem is lesz

nálam semmi bántódásod, de ugyan mondd meg, hol jársz itt, ahol a madár sem jár?

Mondja Többsincs királyfi, hogy Absolon király udvarába igyekezik, ha odatalálna.

- Az Absolon király udvarába?! Ennek előtte öt-hatszáz esztendővel jártam arrafelé - mondotta az öregasszony -, de most ugyan nem tudnék odatalálni. Azért ne búsulj fiam, holnap reggel itt lesznek az én népeim, amennyi csúszómászó s szárnyas állat van a világon, azok közül valamelyik majd csak eligazít.

No, ott maradnak éjszakára. Az öregasszony jó vacsorát adott. Vacsora közben elmondta Többsincs királyfi, hogy ki s mi ő, miért igyekszik Absolon király udvarába. Aztán lefeküdtek, aludtak reggelig, mint a bunda. De tovább nem is aludhattak, mert jött a tenger sok csúszómászó, szárnyas állat; volt krákogás, sivítés, brekegés, hogy azt hitte Többsincs királyfi, vége van a világnak.

Kimegy az öregasszony a házból, Többsincs királyfi is, Habakuk is utána, s kérdi az öregasszony az ő népeit:

- Melyik ismeri közületek Absolon király udvarát?

Hallgattak mind.

- Hát egy sem ismeri?

- Mi nem - mondták -, hacsak a sánta sas nem tudja, de az valahol elmaradt tőlünk.

- No - mondja az öregasszony -, takarodjatok, s ahol látjátok, találjátok, mondjátok meg neki, hogy egyszeribe itt teremjen.

Eloszlanak az öregasszony népei, ki erre, ki arra, s hát még egy óra sem telt belé, jött az öreg sas nagy lassan; húzta maga után az egyik lábát, a szárnya meg lecsüngött, septe a földet mind a kettő.

- Hallod-e, sánta sas - kérdi az öregasszony -, ismered-e az Absolon király udvarát?

Felelt a sas:

- Hej, ismerem biz én. Ismerem az udvarát, ismerem minden országát, országainak minden szegletjét. Sok bárányt ragadtam én el Absolon király országaiból. Ott lőtték el a fél lábamat is, a tollamat is erősen megtépázták egyszer; még azt is tudom, hogy az én tollammal írják azokat a verseket, hogy el kell menni s el kell venni Salamon király országát.

- No bizony, ha tudod, hol van Absolon király országa, indulj, s mutasd az utat Többsincs királyfinak, mert ő oda igyekszik.

Megköszöni Többsincs királyfi az öregasszonynak az ő nagy jószágát, elbúcsúzik tőle illendőképpen, s mentek, amerre a sánta sas vezette. Hét nap s hét éjjel meg sem állottak, s akkor egy olyan magas hegy tetejére értek, hogy a fejük szinte beleütdött a csillagos égbe. Ott a hegy tetején azt mondotta a sánta sas:

- Nézz arrafelé, Többsincs királyfi. Ennek a hegynek az aljában van Absolon király városa, a város közepén a gyémántpalotája. Én tovább veled nem mehetek, hanem húzz ki a jobb szárnyamból egy tollat, azt a tollat szorítsd meg jól, s három zsírcsepp cseppen a tenyeredre. Azt a három cseppet jól kend rá, s mondjad: "Ott legyenek, ahol akarok", s ott léssz mindjárt, ahol akarsz, mégpedig olyan madár képében, amilyenben kívánod. Húzz ki a bal szárnyamból is egy tollat. Ez a toll olyan toll, hogy akármikor írhatasz vele, sohasem kell tintába mártanod.

Kihúzott Többsincs királyfi két tollat a sánta sas két szárnyából. Azzal a sánta sas elköszönt, s visszasántikált hazájába. Ahogy elment a sas, mondja Többsincs királyfi Habakuknak:

- Édes szolgám, Habakuk, te csak maradj itt a lovakkal. Ne félj, nem sok idő múltán visszajövök.

- Jól van, édes gazdám. Én itt maradok, kísérjen szerencse a te utaidban.

Elbúcsúznak egymástól, s Többsincs királyfi jól megszorítja a sas tollát, a tenyerét alája tartja, rácsöppent három zsírcseppet, széjjeldörzsöli s mondja:

- Ott legyek Absolon király palotáján fehér galambnak képében.

Még jóformán ki sem mondta, fehér galambbá változott, egyszer-kétszer összezsátoztatta a szárnyát, s egy szempillantás alatt ott repkedett az Absolon király gyémántpalotáján, a palotának éppen a fedelén, s elkezdett ott búgni, burukkolni, szépen turbékolni.

Hallják az udvarbéliek a fehér galamb turbékolását, s mind a palota elé csődülnek. Lejön a király is az udvarba, le a három leánya is, s különösen a királykisasszonyok nem tudom, mit adtak volna azért, ha valaki szépmódúlag megfogja a galambot. De hiába várták, hogy a galamb lejön magától. Megfogni sem tudták. Mit csináljanak?

Akkor a király odahívatta a leghíresebb vadászát, s azt mondta neki:

- Hallod-e, lödd meg ezt a galambot, de úgy, hogy meg ne haljon.

Célba veszi a vadász, rálő egyszer, kétszer, háromszor, még tízszer is, de a galamb mindig továbbroppent, s nem tudta eltalálni.

- Hiszen majd lejön - mondták a királykisasszonyok -, hozzunk ki búzát.

Beszaladtak a királykisasszonyok a palotába, hoztak a kötényükben piros búzaszemet, lehintették a földre, s hívták, hívogatták szép szóval:

- Gyere le, gyere le, te szép fehér galamb!

S hát csakugyan, a galamb egyszeribe leröppent a palota tetejéről. Szedegette a csőrével a piros búzaszemet. Aztán próbálta megfogni a legidősebb királykisasszony, de amint utána kapott a kezével, egyszeribe tovaröppent. Próbálta a középső királykisasszony, az sem tudta megfogni, attól is továbbröppent. Akkor a kicsi királykisasszony szólt hozzá:

- Gyere ide, te szép fehér galamb! - íme, a galamb mindjárt a karjára röppent, s a kicsi királykisasszony karján elkezdett búgni, burukkolni, szépen turbékolni.

De bezzeg volt öröm!

Felvitték a fehér galambot, aranykalickába tették. Hanem amint a kalickát felakasztották a király szobájának a falára, a fehér galamb elhallgatott. Beadtak neki búzaszemet, beadtak neki vizet, de az sem nem evett, sem nem ivott. A fejét lecsüggesztette, magát bűnnek eresztette.

Eltelik egy nap, eltelik kettő, de nem jött meg a fehér galamb kedve. Hanem a kicsi királykisasszony azt álmodta, hogy addig meg sem jön a kedve a fehér galambnak, míg az ő szobájába nem teszik a kalickát. S amint felkelt, ment az édesapjához, elmondta az álmát.

Mondta a király:

- Hát csak vidd a szobádba a kalickát, édes leányom.

Vitte is a királykisasszony. Mindjárt letette a kalickát az aranyasztalára, s hát abban a

szempillantásban megszólalt a galamb. Elkezdett búgni, burukkolni, szépen turbékolni. Na, eltelik ez a nap. Este a királykisasszony magára hagyja a galambot, megy a nagy ebédlőszobába. Ott vacsorázott az egész királyi család, vacsora után meg mindegyik visszament a szobájába, a kicsi királykisasszony is a magáéba.

Hát, teremtmőm, mit lát a kicsi királykisasszony! Ragyogott, tündökölt a szobája a nagy fényességtől. Pedig nem ragyogott ott egyéb, csak a Többsincs királyfi gúnyája. A kalicka üres, a galamb sehol.

Még szót sem szólhatott a kicsi királykisasszony, azt mondotta Többsincs királyfi:

- Ne ijedj meg, szép királykisasszony. Többsincs királyfi vagyok, Salamon király fia; fehér galamb képében jöttem ide, hogy észre ne vegyenek, mert tudom, hogy a te bátyáid el akarják venni az én apám földjét.

- Jaj, istenem - mondotta a kicsi királykisasszony -, igazat beszélsz, Többsincs királyfi. Az én bátyáim már rég készülnek, hogy elfoglalják a te apád földjét.

- Hiszen csak jöjjenek - mondotta Többsincs királyfi -, nem bánom, csak te gyere velem, szép királykisasszony. Eljössz-e?

Mondotta a kicsi királykisasszony:

- Elmennék én veled a világ végére is, Többsincs királyfi, de hogy menjünk ki innét a palotából, mikor minden kaput két strázsa őriz.

Na, ettől ugyan nem félt Többsincs királyfi. Elővette a tollat, melyet a sánta sastól kapott, s mutatta a királykisasszonynak:

Nézz ide, ebből a tollból csak három cseppet kell cseppenteni a tenyerünkre, s ott

leszünk, ahol akarunk.

- Hiszen ez jó - mondotta a királykisasszony -, de mielőtt elmennénk, szeretném megírni az édesapámnak, hogy hová megyünk.

- Ha meg akarod írni, nesze, itt egy másik toll, nem kell tintába mártani, írhat sz vele akármit.

Ott mindjárt megírta a levelet a kicsi királykisasszony. Ekkor a másik tollból három cseppet cseppentettek a tenyerükre, jól széjjeldörzsölték, s azt mondta a királyfi:

- Ott legyünk, annak a hegynek a tetején, ahol vár énreám hű szolgám, Habakuk.

Azt is gondolta, hogy fehér galambbá változzanak mind a ketten, azzá is változtak, s mire hajnalodott, ott voltak a hegy tetején. Visszaváltoztak igaz formájukra, a királyfi felült a lovára, ölébe vette a királykisasszonyt; Habakuk is felült a lovára, s úgy indultak szépen hazafelé.

De még egy jó futamodásnyira sem lehettek, hallják, hogy vágat valaki utánuk. Visszanéz a királykisasszony, megijed szörnyen:

- Jaj, istenem, ez az én legidősebb bátyám, vége az életednek, Többsincs királyfi!

Abban a pillanatban már ott is termett mellettük Absolon király legidősebb fia, kirántotta a kardját. De kirántotta Többsincs királyfi is, s csak egyszer vágott a királyfinak, mindjárt ledöndült a földre.

Nagy nehezen feltápáskodott a királyfi, felült a lovára s vissza sem tekintett többet, úgy vágatott haza.

Na, édesapám - mondta otthon -, én ugyan megjártam. Salamon király földje nem lesz a mienk, mert Többsincs királyfi keményebb legény, mint én.

- Hiszen majd meglátom, hogy keményebb-e, mint én! - kiáltott a középső királyfi, s utána vágatott Többsincs királyfinak.

Hiszen ha utána vágatott, meg is bánta, mert éppen úgy járt a legkisebb királyfi is.

Most már mehetett Többsincs királyfi, nem állotta útját senki. Odahaza az öreg király s az öreg királyné százszor, ezerszer elsiratták, s azt hitték, hogy többé soha nem látják egyetlen fiukat. No, az igazán isten csudája, hogy meg nem haltak nagy örömben, amikor megérkezett Többsincs királyfi az ő mátkájával. Bezzeg hogy mindjárt nagy lakodalmat laktak, hét hétig folyton szólt a muzsika, folyt a bor s mindenféle jó lé.

Aki ott járt, jól járt, szénásszekéren hált.

(A hanganyag itt található: https://varazsbetu.hu/mesetar/tobbsincs_kiralyfi)